

TOIKKA JA »SUOMEN TURVALLISUUSPOLITIikka»

Pauli Toikka esitteli *Politiikka*-lehden numerossa 2/1971 laajoja tietojaan McNamaran doktriinista, mitä vastaan minulla ei tietystikään ole mitään. Mutta kun hän siinä sivussa meni vielä perusteellisesti haukkumaan kirjani »*Suomen turvallisuuspolitiikka*», katsoin aiheelliseksi vastata.

Tähän mennessä kirjastani on julkaistu neljä merkittävää arvostelua. Ensinnä Klaus Törnudd kirjoitti siitä *Hufvudstadsbladetissa* (25. 6. 1971) voittopuolisen sympaattisesti; hänen jälkeensä tuli Pertti Joenniemi (2. 8. 1971), jolle oli noussut veri päähän lähinnä siksi, että olin kirjoittanut kirjan »*Suomen turvallisuuspolitiikka*» enkä »*Hakovirran turvallisuuspolitiikka*», niin kuin olisi pitänyt (silti Joenniemen artikkelissa negatiiviset ja positiiviset arviot ovat toki jonkinlaisessa tasapainossa); seuraavaksi ennätti Dag Anckar Finsk *Tidskriftissä* (7/1971), hänen arvostelunsa oli kaikista selvästi kiittävin. Toikan esittämää arvostelua on tarkasteltava osana tästä kokonaisuudesta.

Se, että Toikan arvio kirjastani on niin perin juurin negatiivinen, saattaa osittain ehkä johtua tehtävänasetteluni väärinymmärtämisestä. Olen tosin ilmoittanut haluavani »kohentaa» suomalaista turvallisuuspoliittista keskustelua, mutta »tason kohentamisesta» en ole puhunut mitään. Olen niiltä seuduilta kotoisin, joilla kohentamisesta tulee mieleen vain hiilihanko ja hiipuva hiillos.

Ärsyttävintä Toikan arvostelussa on se, että hän pyrkii ikään kuin jonkin

---

¹ Då presentationen av kommunalprojektet i sektionens promemoria betecknas såsom »alkeellinen», förtjänar det nämnas, att enligt de önskemål som uttalades hela presentationen inklusive kostnadsförslag och organisationsplan borde ges en starkt koncentrerad form och helst inte överskrida en maskinskriven sida.

salakähmäisen puuhailun paljastuksena tuomaan esiin sen, että olen kirjassa laajalti referoinut muita tutkijoita. Olen kuitenkin esipuheessa selvästi määritellyt työni »kokoavaksi yleisesitykseksi» ja olen myös systemaattisesti pyrkinyt lukijalle osoittamaan, kenen aivoilla olen kulloinkin ajatellut:

s. 158, nootti 14, »Yleisesityksenä koko Itämeren alueen geostrategiasta ks. Killinen I, 279—285. Vrt. Killinen II, 47—54. Esitys tässä myötäilee lähes sanataarkasti Killistä.»

s. 138, »Tällaiseen yhdistämiseen on ilmeisesti pyrkinyt Risto Hyvärinen tutkielmassaan Puolueettomien valtioiden turvallisuusongelma» ... »Kuten Hyvärinen toteaa» ... »Edelleen Hyvärisen tutkielmaan nojautuen ...»

s. 141, »Kuten Hyvärinen tutkielmassaan toteaa ...» ... »Mahdollista olisi — kuten Hyvärinen toteaa —, että ...»

s. 143, »... on päädyttävä samanlaisiin johtopäätöksiin kuin Hyvärinen tutkielmassaan ...»
jne.

Nyt ehdottaisinkin Toikalle, että hän seuraavaksi arvostelisi esim. Jaakko Nousiaisen kirjan »Suomen poliittinen järjestelmä». Siinä on myös paljon esitelty muiden tutkijoiden tuloksia.

Hämmästyttävintä Toikalla on se, että minun olisi hänen mielestään pitänyt kai yksityiskohtaisesti käsitellä kirjassani USAn doktriinin kohdalla sellaisiakin hienouksia kuin puolustushallinnon tehostamista, JCS-NSC:tä, PTS:ää, operaatio- ja systeemanalyysin käyttöä jne. (Jos tämä ei ole Toikan tarkoitus, miksi hän sitten niistä tässä yhteydessä puhuu?) Sanon nyt kiertelemättä, että kaikki tämä on suhteellisen irrelevanttia, kun Suomen turvallisuuspolitiikkaa esitellään puolentoista sadan sivun puitteissa. Olen pikemminkin taipuvainen uskomaan Klaus Törnuddia, kun hän omassa arvostelussaan katsoo minun kosketelleen globaalista miljöötä liiankin yksityiskohtaisesti. Sitä, että Toikka on pyrkinyt korjailemaan terminologiaani, pidän positiivisena, joskaan en yhdy siihen, että »joustava vastatoiminta» olisi »flexible response»-termille yhtään sen osuvampi käänös kuin käyttämäni »joustava vastaisku» (ottaen huomioon myös ajatellun eksalaation yläpään); »joustava vastaus» saattaisi olla paras.

Kiusallisinta Toikan kirjoituksessa on se, että hän pyrkii bagatellisoi-
maan Suomen turvallisuuspoliittisen päätöksenteon pysyviä komponentteja ja niiden välisiä vuorovaikutussuhteita kuvaavan graafisen esitykseni merkityksen. »Turvallisuuspoliittisesta kentästämme Snyderin-Bruckin-Sapinen mallin avulla saatu kuva», sanoo Pauli Toikka. Tähän voin vain vastata, ettei tähtitaivaan alla mitään uutta olekaan. Tottakai Snyderin ja kumppaneiden päätöksentekomalli on vaikuttanut ajatteluuni, aivan samalla tavalla

---

kuin yleinen systeemiteoria heidän ajatteluunsa. Oma kaavioni eroaa Snyderin mallista kuitenkin aivan olennaisesti jo pelkästään käsitteellisen tasonsa ja käyttötarkoituksensa puolesta. Tätä kohtaa muuten professori Törnudd piti kaikkein omaperäisimpänä pro gradu-työstäni esittämässään lausunnossa.